

چشم‌انداز تولید، مصرف و موجودی غلات

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

معاونت بررسی‌های اقتصادی

تهیه کننده: مهسا رجبی نژاد

ناظر: عاطفه قاسمیان

واحد گردآوری و تحلیل آمارهای اقتصادی

معاونت بررسی‌های اقتصادی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

فروردین ۱۴۰۰

از طریق ایمیل زیر می‌توانید پیشنهادهای و نظرات اصلاحی خود را به واحد مربوطه منعکس نمایید:

Economic.tccim@gmail.com

استفاده از مطالب این گزارش با ذکر منبع بلامانع است.

چکیده

بر اساس گزارش اخیر فائو که در ۸ آوریل ۲۰۲۱ منتشر شده، پیش‌بینی این سازمان از تولید جهانی غلات در سال زراعی ۲۰۲۱ نسبت به پیش‌بینی قبلی آن در گزارش قبلی سال ۲۰۲۰، با افزایش ناچیزی روبرو شده است و اکنون در سطح ۲۷۶۵ میلیون تن قرار دارد که ۲ درصد بالاتر از میزان تولید سال زراعی قبل است. پیش‌بینی مصرف جهانی غلات در سال زراعی ۲۰۲۰-۲۰۲۱ نشان می‌دهد که مصرف این محصول ۱۱ میلیون تن نسبت به گزارش قبلی افزایش یافته و به ۲۷۷۷ میلیون تن رسیده که این مقدار ۲,۴ درصد بالاتر از سطح سال زراعی ۲۰۱۹-۲۰۲۰ است. عمده بازنگری در پیش‌بینی‌ها در این ماه ناشی از افزایش ۸,۴ میلیون تنی پیش‌بینی مصرف جهانی گندم در سال زراعی ۲۰۲۰-۲۰۲۱ به ۷۶۳ میلیون تن بوده که ۱,۷ درصد بالاتر از سطح سال زراعی ۲۰۱۹-۲۰۲۰ است.

گندم

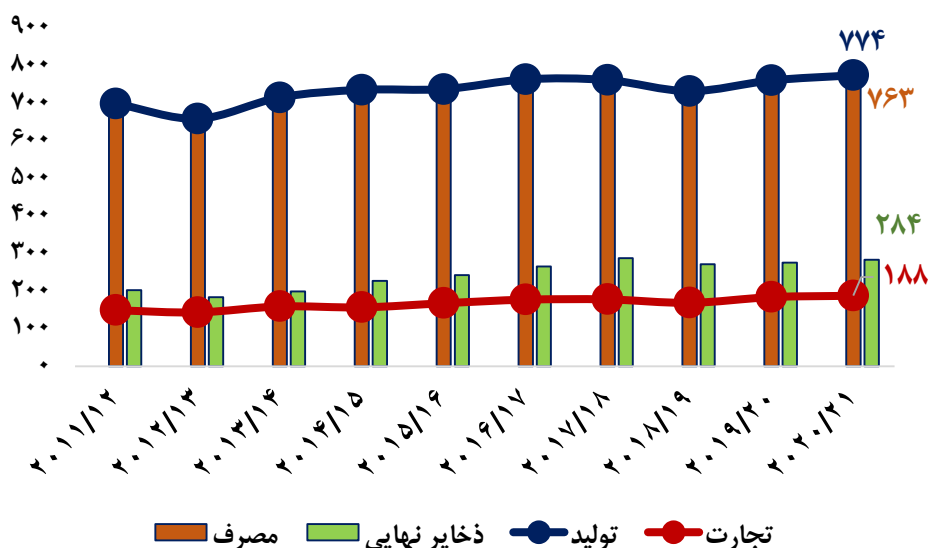

فائو پیش‌بینی می‌کند به طور کلی تولید جهانی غلات برای سومین سال متوالی در سال زراعی ۲۰۲۱ افزایش یابد. برداشت محصول گندم زمستانه در برخی از کشورهای نیمکره شمالی در حال حاضر آغاز شده و شرایط فعلی محصول نشان می‌دهد که چشم‌انداز نسبت به انتظارات پیشین بهبود یافته است. پیش‌بینی‌های اولیه، تولید جهانی گندم در سال زراعی ۲۰۲۱ را ۷۸۵ میلیون تن برآورد می‌کند.

در اتحادیه اروپا پیش‌بینی می‌شود بر اساس افزایش سطح زیرکشت گندم و شرایط مطلوب محصولات زمستانی در آغاز بهار، تولید غلات در سال زراعی ۲۰۲۱ به شدت افزایش یافته و به ۱۳۷ میلیون تن برسد، که این پیش‌بینی بالاتر از سطح میانگین ۵ سال گذشته و پایین‌ترین سطح سال زراعی قبل است.

- مطابق نمودار ۱، از سال زراعی ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۱ تولید و مصرف گندم همواره با فراز و نشیب‌هایی همراه بوده، اما در سال زراعی ۲۰۲۱ مطابق پیش‌بینی‌ها برای دومین سال پیاپی تولید و مصرف این محصول افزایش یافته و به ترتیب به ۷۷۴ میلیون تن و ۷۶۳ میلیون تن خواهد رسید. پیش‌بینی می‌شود در سال زراعی ۲۰۲۱ سطح تولید گندم به بالاترین مقدار خود طی ۱۰ سال اخیر برسد. به دنبال افزایش تولید و مصرف این محصول، تجارت و ذخایر نهایی گندم نیز در سال زراعی ۲۰۲۱ برای دومین سال پیاپی افزایش خواهد یافت و به ترتیب به ۱۸۸ میلیون تن و ۲۸۴ میلیون تن خواهد رسید.

نمودار ۱. وضعیت بازار گندم از ابتدای سال زراعی ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۱ (میلیون تن)

منبع: فائو

- گندم در انگلستان که در اواخر فوریه و مارس از آب‌وهوای گرم‌تر و مرطوب‌تر بهره‌مند شده‌اند، از وضعیت خوبی برخوردار بوده و سطح تولید این محصول به ۱۴ میلیون تن رسیده است.
- در روسیه، علی‌رغم بهبود بارندگی که تا حدی کمبود رطوبت در اوایل فصل را کاهش داد، طوفان سرد در ماه فوریه به دلیل کمبود پوشش برف کافی، منجر به افزایش بیش از حد معمول تلفات زمستانی در منطقه جنوبی تولیدکننده گندم در این کشور شد. در نتیجه، همراه با کاهش سطح کاشت، پیش‌بینی می‌شود که تولید در سال زراعی ۲۰۲۱ به ۷۹ میلیون تن کاهش یابد.
- در اوکراین، چشم‌انداز مطلوب بوده و داده‌های رسمی نشان می‌دهد که تولید گندم به سطح متوسط بیش از ۲۷,۵ میلیون تن افزایش می‌یابد.
- در آمریکا، داده‌های رسمی نشان می‌دهد که در مقایسه با برآوردهای اولیه، گندم در منطقه نسبتاً وسیع‌تری طی زمستان کشت شده و پیش‌بینی می‌شود این افزایش برای جبران کاشت بهاره باشد و در نتیجه، کل کاشت گندم، ۵ درصد بیشتر از سال گذشته بوده، اما همچنان به عنوان چهارمین منطقه کوچک ثبت شده است. با توجه به اینکه شرایط آب و هوایی که در سطحی کمتر از سطح ایده آل قرار دارد، چشم‌انداز بازدهی را تعیین می‌کند و بر مبنای میزان افزایش سطح زیر کشت، پیش‌بینی می‌شود تولید گندم در سال زراعی ۲۰۲۱ با رشد ناچیزی به حدود ۵۲ میلیون تن افزایش یابد.
- در آسیا پیش‌بینی می‌شود که تولید گندم در پاکستان حداقل به هدف ۲۷ میلیون تن برسد، که گویای سطح زیر کشت متوسط به بالا است. چشم‌انداز در هند نیز مطلوب بوده و برآورد می‌شود که تولید گندم به طور رسمی به رکورد ۱۰۹ میلیون تن برسد. بر اساس ارزیابی‌های میدانی اخیر گزارش شده از شرایط و سطح خوب رطوبت خاک، در سال زراعی ۲۰۲۱ تولید محصولات در چین بدون تغییر نسبت به سال گذشته، در سطح ۱۳۵,۵ میلیون تن ثابت است. در خاور نزدیک نیز، خشکسالی غیرطبیعی همچنان چشم‌انداز تولید را در چندین کشور تضعیف می‌کند.

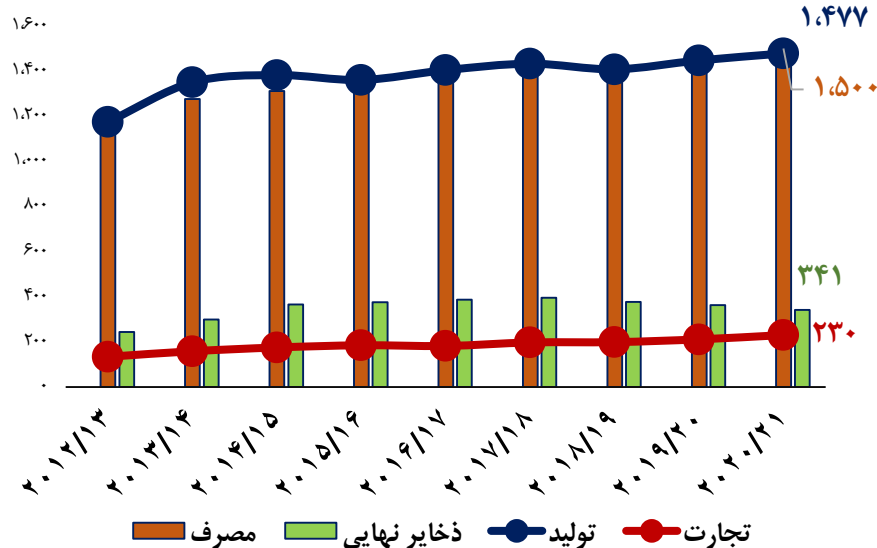
محصولات زراعی دانه درشت

- با توجه به نمودار ۲، طی سال‌های زراعی ۲۰۱۲ تا ۲۰۲۱ همانند گندم تولید و مصرف محصولات زراعی دانه درشت نیز همواره روند ثابتی را طی نکرده اما در سال زراعی ۲۰۲۱ مطابق پیش‌بینی‌ها برای دومین سال پیاپی تولید و مصرف این محصولات افزایش یافته و به ترتیب به ۱۴۷۷ میلیون تن و ۱۵۰۰ میلیون تن خواهد رسید. همانطور که مشاهده می‌شود از آنجایی که مصرف این محصول از تولید آن در سال زراعی ۲۰۲۱ بیشتر خواهد بود به نظر می‌رسد که این محصول با افزایش قیمت رو به رو شود. همانطور که انتظار می‌رود ذخایر نهایی این محصول تا پایان سال زراعی ۲۰۲۱ برای دومین سال پیاپی

کاهش خواهد یافت و به ۳۴۱ میلیون تن خواهد رسید. به دنبال افزایش تولید و مصرف این محصول، تجارت محصولات زراعی دانه درشت نیز در سال زراعی ۲۰۲۱ برای سومین سال پیاپی افزایش خواهد یافت و به ۲۳۰ میلیون تن خواهد رسید.

نمودار ۲. وضعیت بازار محصولات زراعی دانه درشت از ابتدای سال زراعی ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۱

منبع: فائو

- برداشت محصولات زراعی دانه درشت در سال زراعی ۲۰۲۱ در کشورهای نیمکره جنوبی آغاز شده است و همچنان چشم‌اندازها به بازدهی بالاتر از حد متوسط اشاره دارند. در آمریکای جنوبی، تولید ذرت دامی در آرژانتین در آستانه رسیدن به سطح متوسط بیش از ۵۸ میلیون تن در سال زراعی ۲۰۲۱ بوده که دلیل آن سابقه این منطقه در کاشت این محصول است. در برزیل نیز، تولید ذرت دامی با احتساب چشم‌انداز مطلوب قیمت و با تکیه بر انتظارات از یک منطقه وسیع کاشته شده برای این محصول در فصل اصلی برداشت آن، حدود ۱۰۸ میلیون تن پیش‌بینی می‌شود.
- در جنوب آفریقا، با ادامه شرایط آب و هوایی مساعد در آفریقای جنوبی، که کشور پیشرو در تولید ذرت دامی در این منطقه است، عملکرد می‌تواند به بالاترین سطح طی چند سال گذشته برسد و همراه با افزایش سطح زیرکشت، تولید به رکورد ۱۷ میلیون تن در سال زراعی ۲۰۲۱ برسد.
- در نیم کره شمالی، کاشت محصول ذرت دامی برای سال زراعی ۲۰۲۱، اخیراً آغاز شده است. در ایالات متحده آمریکا - بزرگترین تولیدکننده جهانی این محصول - برآوردهای اولیه گزارش کاشت‌های احتمالی مارس نشان می‌دهد که سطح زیر کشت ذرت امسال احتمالاً ۱ درصد گسترش می‌یابد، افزایشی که با توجه به تقاضای قوی و چشم‌انداز قیمت، کمتر از انتظارات بازار است.

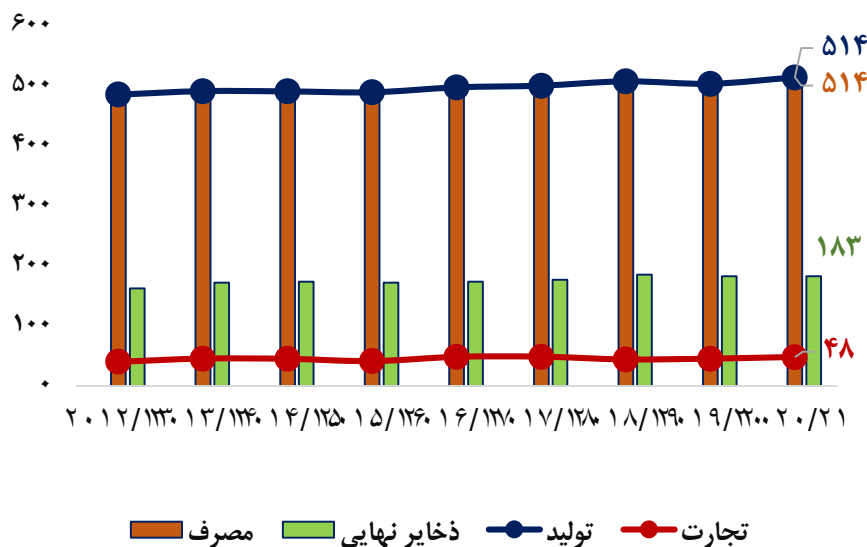
- با توجه به پیش‌بینی‌های صورت گرفته به نظر می‌رسد که به دلیل افزایش مصرف محصولات زراعی دانه درشت علی‌الخصوص ذرت دامی در سال زراعی ۲۰۲۱، شاهد افزایش قیمت این محصولات باشیم. از آنجایی که ذرت دامی یکی از محصولات عمده وارداتی ایران محسوب می‌شود، لذا به نظر می‌رسد قیمت وارداتی ایران در این محصول در سال آتی افزایش یابد.

برنج

- همانطور که از نمودار ۳ مشخص است، تولید برنج پس از آنکه در سال زراعی ۲۰۲۰ کاهش یافته، در سال زراعی ۲۰۲۱ افزایش خواهد یافت و به ۵۱۴ میلیون تن خواهد رسید. مصرف برنج نیز که همواره از سال زراعی ۲۰۱۲ روند صعودی را طی کرده، در سال زراعی ۲۰۲۱ نیز مطابق پیش‌بینی‌ها افزایش خواهد یافت و به ۵۱۴ میلیون تن خواهد رسید. تجارت برنج نیز در مدت زمان مذکور برای دومین سال پیاپی افزایش یافته و به ۴۸ میلیون تن خواهد رسید. شایان ذکر است میزان ذخایر نهایی برنج تا پایان سال زراعی ۲۰۲۱ نسبت به سال قبل تغییری نخواهد کرد و در سطح ۱۸۳ میلیون تن باقی خواهد ماند.

نمودار ۳. وضعیت بازار برنج از ابتدای سال زراعی ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۱ (میلیون تن)

منبع: فائو

- تولید برنج در جهان با افزایش اندکی پیش‌بینی شده است، که در درجه اول منعکس کننده انتظارات کاهش یافته برای این محصول در تایلند (به دلیل نبودن فصل برداشت در این کشور)، همراه با افزایش جزئی تولید در کشورهای دیگر است.

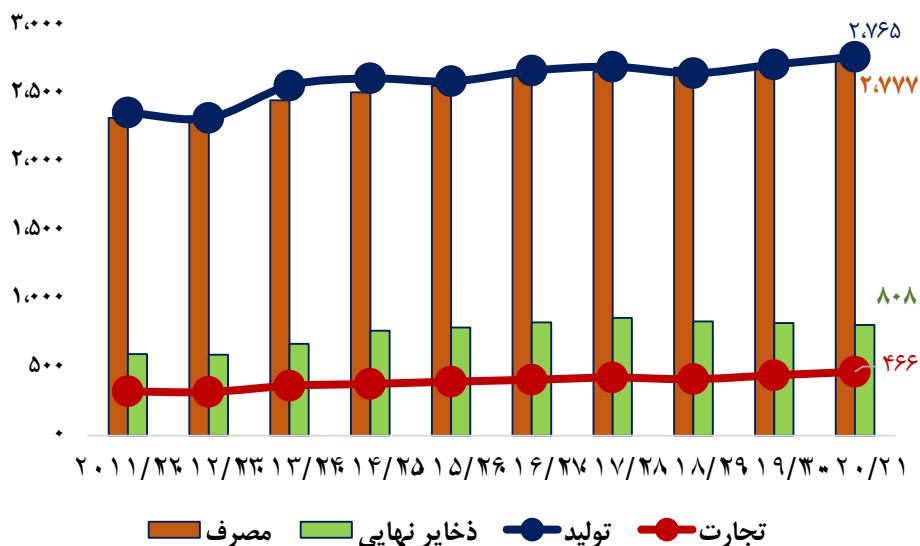
با توجه به نمودار ۴:

- پیش‌بینی فائو از تولید جهانی غلات سال زراعی ۲۰۲۱ بر اساس گزارش اخیر فائو که در ۸ آوریل ۲۰۲۱ منتشر شده، نسبت به پیش‌بینی قبلی آن در گزارش قبلی سال ۲۰۲۰، با افزایش ناچیزی روبرو شده و اکنون در سطح ۲۷۶۵ میلیون تن قرار دارد که ۲ درصد بالاتر از میزان تولید سال زراعی قبل است. افزایش پیش‌بینی‌های فائو، بیشتر از ناشی افزایش برآوردها نسبت به تولید ذرت دامی در هند است و با توجه به داده‌های رسمی، عملکرد بالاتر از حد انتظار را برای هند و عملکرد کمتر از انتظار را برای روسیه نشان می‌دهد.
- پیش‌بینی مصرف جهانی غلات در سال زراعی ۲۰۲۱-۲۰۲۰ نشان می‌دهد که مصرف این محصول ۱۱ میلیون تن نسبت به گزارش قبلی افزایش یافته و به ۲۷۷۷ میلیون تن رسیده که این مقدار ۲,۴ درصد بالاتر از سطح سال زراعی ۲۰۲۰-۲۰۱۹ است. عمده بازرگاری در پیش‌بینی‌ها در این ماه ناشی از افزایش ۸,۴ میلیون تنی پیش‌بینی مصرف جهانی گندم در سال‌های زراعی سال زراعی ۲۰۲۱-۲۰۲۰ به ۷۶۳ میلیون تن بوده که ۱,۷ درصد بالاتر از سطح سال زراعی ۲۰۲۰-۲۰۱۹ است. این افزایش ماهانه منعکس‌کننده برآورد بیشتر مصرف خوراک گندم در چین در مقابل تقاضای شدید آن است، زیرا بخش دام این کشور از بیماری خوک آفریقایی بهبود می‌یابد و قیمت ذرت دامی داخلی بسیار بالا می‌رود. همچنین به دلیل تجدید نظر در مصرف خوراک جو در چین، پیش‌بینی جهانی مصرف محصولات زراعی دانه درشت در سال زراعی ۲۰۲۱-۲۰۲۰ با ۲,۹ میلیون تن در ماه جاری به ۱۵۰۰ میلیون تن افزایش یافته که ۲,۹ درصد بیشتر از سال زراعی ۲۰۲۰-۲۰۱۹ است. به نظر می‌رسد که مصرف جهانی برنج در سال زراعی ۲۰۲۱-۲۰۲۰ به بالاترین رقم خود (۵۱۴ میلیون تن) برسد که نسبت به ماه مارس کمی تغییر کرده و ۱,۹ درصد بالاتر از برآورد فصل قبل است.
- به دنبال کاهش ۳,۳ میلیون تنی ذخایر جهانی غلات از برآورد ماه گذشته، پیش‌بینی می‌شود این ذخایر در پایان سال زراعی ۲۰۲۱، ۱,۷ درصد پایین‌تر از سطح ابتدایی آن باشند و به ۸۰۸ میلیون تن برسند. این کاهش، علاوه بر افزایش مصرف، باعث کاهش نسبت مصرف به ذخایر موجود از ۲۹,۶ درصد در سال زراعی ۲۰۲۰-۲۰۱۹ به ۲۸,۴ درصد در سال زراعی ۲۰۲۱-۲۰۲۰ می‌شود، که پایین‌ترین سطح طی ۷ سال گذشته بوده است. با افزایش مصرف خوراک به همراه پیش‌بینی کاهش ذخایر گندم چین، پیش‌بینی ذخایر جهانی گندم از ماه گذشته ۸ میلیون تن کاهش یافته و به ۲۸۴ میلیون تن رسیده که همچنان ۲,۸ درصد بالاتر از ذخایر ابتدایی سال مذکور است. در مقابل برآورد ذخایر جهانی در محصولات زراعی دانه درشت ۳۴۱ میلیون تن بوده که نسبت به ماه گذشته ۴,۵ درصد افزایش یافته و عمدتاً مربوط به پیش‌بینی افزایش تولید ذرت دامی در هند و آمریکا است. با این حال، پیش‌بینی می‌شود ذخایر جهانی محصولات زراعی دانه درشت ۵,۹ درصد از سطح اولیه خود کمتر شود، که عمده این امر به دلیل کاهش ۲۳ میلیون تنی موجودی ذرت دامی است که عمدتاً در چین و ایالات متحده اتفاق افتاده بوده است. در مورد برنج، انتظار می‌رود افزایش در موجودی کالاهای نگهداری شده توسط نپال، تایلند و عربستان بیش از کاهش ذخایر موجود در بنگلادش باشد. در نتیجه، ذخایر برنج جهان در اواخر سال زراعی ۲۰۲۱-۲۰۲۰ به ۱۸۳ میلیون تن برسد که نسبت به پیش‌بینی ماه قبل و سطح اولیه آن تغییر ناچیزی داشته باشد.

پیش‌بینی فائو برای تجارت جهانی غلات در سال زراعی ۲۰۲۱-۲۰۲۰ از ماه گذشته، به مقدار ناچیزی افزایش یافته و به ۴۶۶ میلیون تن رسیده که افزایش ۵٫۸ درصدی نسبت به سال زراعی ۲۰۲۰-۲۰۱۹ را نشان می‌دهد. با افزایش تقاضای چین و نیجریه که بیش از پیش‌بینی‌های صورت گرفته است، تجارت جهانی گندم در سال ۲۰۲۱-۲۰۲۰ (ژوئن) نسبت به مارس ۱٫۴ میلیون تن افزایش یافته و به ۱۸۸ میلیون تن رسیده که از سطح فصل گذشته ۲ درصد پیشی گرفته است. تجارت محصولات زراعی دانه درشت در سال ۲۰۲۱-۲۰۲۰ (ژوئن) ۲۳۰ میلیون تن بوده که نسبت به ماه مارس بدون تغییر بوده است و به رشد ۹ درصدی نسبت به سال ۲۰۱۹-۲۰۲۰ منجر می‌شود که این امر عمدتاً به دلیل سطح خرید بی‌سابقه ذرت دامی توسط چین است. علیرغم چشم‌انداز نسبتاً کمتری برای واردات تعدادی از کشورهای آسیایی خاور نزدیک در مقایسه با انتظارات ماه مارس، پیش‌بینی میزان تجارت جهانی برنج در سال ۲۰۲۱ (ژانویه-دسامبر) همچنان در سطح ۴۸ میلیون تن قرار دارد. این سطح به معنای گسترش ۶ درصدی تجارت سالانه می‌باشد که منعکس‌کننده چشم‌انداز خرید بیشتر توسط همه مناطق به جز اروپا و قاره آمریکا است.

نمودار ۴. وضعیت بازار غلات از ابتدای سال زراعی ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۱ (میلیون تن)

منبع: فائو